

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disquisitionvm Magicarvm Libri Sex

Delrío, Martín Antonio

Mogvntiae, 1624

Qvæstio II. De coniectatione, ex elementis, meteoris, plantis, arboribus,
brutis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62472)

el. 12. The
rapen.
lib. 5. de
diebus.
Critic.
g Epist. 35
h. 1. de vit.
Sælitus
confer-
uanda.
el. 12. epi
stol ad
Politiani
& Picam.

quæ periodi temporum, quæve con-
coctiones & crises sint morborum.
Hos ergo merito maxime Galenus
& multos eorum patefactis erroribus
Ioannes Langius impugnavit: & Mar-
tilius Ficinus, qui iunior ista defende-
rat, eadem postea fatetur se scripsisse,
i non ut probaret, sed ut cum Plotino
astrologorum ineptias rideret.

Concl. 5. Pars illa interrogationum,
quæ res occultas inuestigat, ut furta, the-
sauros, virginitatem, &c. plane verita &
perniciosa est omni iure. Prohibent sacra
litteræ, Leuit. 19. v. 31. Non declinetis ad
magos, nec ab aruolis aliquid sciscitemini ut
polluamini per eos. Deut. 18. v. 10. & 11.
Nec inueniatur in te qui lustrat filium su-
um, aut filium, ducens per ignem, aut qui a-
riolos sciscitetur, & obseruet somnia atq; au-
guria, nec sit maleficus, nec incantator, neque
qui Pythones consulat, aut diuinos, & qua-
rat à mortua veritatem, omnia enim hæc
abominatur Dominus, & propter huius-
modi scelera delebit eos in introitu tuo. Iu-
re Ecclesiastico prohibetur hoc capite
primo & cap. ex tuarum, de sortileg. Iure
ciuili plurimis rescriptis. l. item apud
Labeonem §. si quis astrologus. D. de iniur. l. 1.
& l. nemo aruspex. C. de malef. & ma-
them. lib. 1. C. de thes. libr. 10. Tolerantur
hi sæpe in rebus publ. sed exemplo
pessimo & publico malo.

QVÆSTIO II.

De coniectatione, ex elementis, me-
teoris, plantis, arboribus,
brutis.

Stris & cœlis proximum,
de quo certo constat elemen-
tum est aër fatis valde enim
probabile est ignis Spheram

A propriam esse nullam, quæ sententia
valde antiqua est, & à recentioribus
quibusdam strenue defenditur, vi-
detur hæc mens Aufonij in Gripho
Ternarij.

*Tres Charites, triafata, triplex
vox, trina elementa.*

B In media regione aëris variæ valde
sunt impresiones meteorologicae.
Exhalationum copia gignit magnos
& paruos ignes, diuersissime con-
figuratos, pro exhalationum ipsarum
forma diuersa: ut modo videantur
flamma, modo columnæ, modo
lanceæ, modo stellæ saltantes vel di-
scurrentes, descendentes, vel ascen-
dentes, aliquando vero & cometa
multiplices, de quibus non est nunc
tempus agendi. l. quibus omnibus com-
mune est magnam temporis siccitatē
denotare: signa quoque esse ventorum
diuturnorum, vel violentorum:

C quod maxime cometis conuenit, qui
si frequentes fuerint, etiam præsignifi-
cant sterilitatem, famem ac pestem:
eo quod vis cometæ omnem vaporum
& exhalationum humiditatem absumit:
vnde consequenter mortem mi-
nantur biliosis, & qui ardentioris sunt
naturæ, quales plerique Principum &
Magnatum: eadem siccitatis causa,
ad bella quoque & seditiones incli-
nant. Cætera quæ his astrologi &
Squarcialupus addunt, vana sunt &
fallacia: quæ dixi, naturæ consentanea
videntur. Fit tamen non raro ut co-
metarum causa sit, supernaturalis dum-
taxat Dei dispositio, ut quando fasti-
dium aliquem euentum portendunt,
quod sæpe numero accidisse allatis
Historiarum exemplis olim, teste Ori-
gine, libro primo contra Celsum, docuit

D
E

Chere-

& Hieron
Cardi. l. 1.
de variat.
c. a Scipio
ne Capri-
cio l. 1. de
Princi-
pis. Fric.
Patricio
lib. 7.
discuti.
Peripater
to. 4. Fia
Valcholo
facta p
sol. ca. 10
Villafra
deo & a
lius.

(Vide A
rista. M
cora. c.
Plin. lib.
Nar. lib.
& ibi C
ment. M
lichi. 8.
necam l.
i. Nat.
quæst.
Contra
l. 1. de
Card. l.
de Subi
lib. 1. 2. 4
de variat.
Scaliger
cōtra C
exerc. 79
Franco-
sto, in lib
de Ho-
moc. &
Andr. Du
ditum.
tract. de
Cometis
& epist.
ad Iouan
Cratonē

Cheremon, *lib. de Cometis*, qui si exstaret, fortassis deprehenderetur nata hac inde opinio, quod quæ vni regioni seu regno fœlicia fuere cum aliorum clade coniuncta erant: Vel sane causa est Dei dispositio hoc pacto voleatis admonere homines, de imminente publica calamitate, vel morte Regum aut Principum, vt ad penitentiam & morum emendationem recurramus *m.* Tunc autem cometæ pertinent ad ostenta (de quibus actum) & Dei caritatem nobis egregie commendant, non ferientis nisi nos prius admonuerit: idcirco videmus crinitas stellas in eam partem comam diffundere, cui minantur. Mirificum huiusmodi commotionis signum, narrat Gobelinus Persona *a:* nempe in monasterio Bodkensi, quod B. Meinulphus confessor exadificauit, quoddam miraculum ordinarium cõtigisse talibus ostentis annumerandum: *Tintimabulum* (inquit) quoddam magnum ancum bene sonorum in eodem monasterio reuerenter asseruatur. Nam quoties aliqua ex eius monasterij sororibus breui erat abitura è vita absque vilo humano ministerio, per se sortem reddebat sonum.] Rideat hæreticus, vt lubet: sed alia duo similia accipiat, etiam si non lubet. Scribit Leonard. Vairus *b.* in Celtiberia oppido *Vililla campanam esse, quam vocant incolæ, campanam Miraculorum: hanc per aliquot menses priusquam resp. Christiana aliquid aduersi patiatur, ex se ipsa nemine pulsante, sonare solitam, cuius rei (sic ait) testimonium per publicos tabelliones hujce oculis egomet legi, præter fidem, quam de eadem re illius regni Proreges faciebant suu luteris.*

Accedat & aliud è Gallijs, quoniam Hispaniam à testimonio arcent aduersarij Eodem Vairo teste, ad flumen Rhodanum, in Sequanorum confinio, situm est nobile monasterium S.

A Mauritijs. Viuarium illic visitur, in quo iuxta numerum monachorum pisces ponuntur. Illorum si quis ægrotet, pisciculus quoque semiuiuus cernitur supernatare, quod si monachus è vita migraturus sit, paucis ante diebus piscis moritur. Hoc ita se Vairus accepisse scribit, tum ab Antonio Cardinale Granuellano, singulari bonarum artium patrono, teste oculato: tum ab alijs fide dignis, vt rem locis illis notâ atque omni fide contestatam.

B Porro cum exhalatio quoque sit venti materia, & ventorum ideo præcipuæ qualitates sint, caliditas & siccitas: facile intelligitur, cur ex ijs & sanitatis corporum, & fertilitatis anni probabilia signa queant desumi. Qui de ventis plura volet, alibi quærat *c.*

C Secundo non pauciora fiunt ex vaporibus, quæ & ipsa suas adferunt probabiles prænotiones. Ex nubibus quam multa queant prædici, post quædam Gerardum, docet Conrad. VVimpina *d.* nec sua rustica prognostica de sunt pluuijs communibus, nec prodigiosis pluuijs *e.* siue naturalia tēpestatissimi anni, siue supernaturalia iræ diuinæ comminatoria. Anno superiore 1500. die 18. Febr. prope Arequipam. ex illis qui multi in Peruana sunt montes igniuoni (*vulcanos vocant*) vnus, eorum *Guyana putina*, principio candidam nubem visus pecorarijs è longinquo eructare, quam consecuta est procella fragminū ingentium quasi auulorum à rupibus, sed ignitorum: hæc paulum spacij progressa comminuebantur in minores lapides, & paulatim centesimo ferme passu à cratere in cinerem. Vbi fæxa decidebant, cuncta reuulsa, diruta, comminuta, intererempta: vbi lapides, parci mortales euafere vel iumenta. fors Hispanus iter

D *Vide Se-
accam l. 5
Nat. que-
stio. Pli. l.
2. ar. c. 40
& ibi Mi-
lichium,
Card. l. 2.
de varic. c.
1. & 8. Va-
les. de fac.
phi. ca. 50
d lib. 1. de
signisca. 5
e de quib.
Plinius su-
pra ca. 56.
& 58. & i-
bi Mili-
chius.*

faciebat eques; cum vim grandinis lapillaceæ non ferret, descendit, & se sub equo locat: sed equus non valebat subsistere præ victuum. herus videns nec tutum, nec quietum sibi sub iumento refugium: ephippium aufert, equum deserit, capiti sellam imponit, sic ægre euasit canifragium. torrentes & fluuij ac fontes nonnulli penitus exaruerunt, & alij lapsus facultas interclusa cineris multitudine, idque per leucas plus trecentas. Arequipæ primum ortæ clara luce tenebræ integrum fere mensem durarunt. Interea initio cælum fulminibus visum dehiscere, & audiri tonitrua, flammeique globi instar artilleriæ bellicæ aciebus hinc inde depositis mutuo explosæ vicissim huc illuc discurrere, ingens globus semel decidit, & à templo in proximum ambitum, inde in viam publicam patente porta erupit, & subito disparuit relicto sulphureo nitore, terræ motus inges fuit: adeo vt multæ domus conciderent, reliquæ quasi tripudiant nutantes. Nec cessauit interea pluere terram albam, instar cinerum seu calcistræ, vt nemo per plateas incederet, quin mox digiti spissitudine cooperiretur, domus, quæ nimirum, tectæ essent crassitudine semipedali: sic pleræque sub onere gemebundæ subsiderunt, malum durabat, luce per interualla potius ostentante se, quam diem præbente. Mense fere exacto cessatio fuit, & nonnulla intermissio, vt nostri qui illic degunt perscribere: sed adhuc metus manebat grauiorum. Magnam morum in melius tum timor expresit commutationem: omnes ad pedes Sacerdotum deuolui, adeo vt quies nulla daretur, & vi in cubicula penitentes irrumperent. Sic Deo lucrum animarum multarum accessit. Sed nec Satanas neglexit occa-

A fionem. Nam cum Indi pagani viciniore flammis, solita superstitione Magos accessissent. & simul ad montem illum properarent, & malis cantibus, ac sacrificijs procurarent: magos & viciniore quosque flammæ consumplerunt, cæteri omnes male multati, desperabundi pars suspensio, pars alteri bi mortem consciuerunt. Hæc narrata litteris P. Ioann. Ruizij de Alarcon scriptis Arequipæ Martij XV. anno superiore quarum hoc anno Martio mense exemplar Hispanice præscriptum legi: vnde hanc epitomen excerpti. Vix quidquam simile lectum vel auditum. Idem de grandine & glacie dicendum, (quæ specie non differunt f, & Pifidas in *κοσμογραφία* poetice non philosophice contra Aristotelem agit) Niuium quoque copia fertilitatem anni, roris & pruinæ multitudo sterilitatem potius, prænotant. nebula descendens serenitatem, ascendens imbres indicat. Tonitru & ecnephias sunt indicia pluuiæ subsequaturæ: alij verò sonitus in aere audiri consueti g, magis pertinent ad prodigia. Fulmen & prester quid pronuntient, v vimpina te docebit. b.

D Tertio maris tumor, venti: fluuiorum insolitæ eluiones, pestis annuntia sunt: terræ motus quoque idem designant, testibus Ammiano, Procopio, & alijs.

E Quarto, quoad impressiones, quæ per reflexionem lucis, circa vapores ac exhalationes fiunt (vt Iris, halo, corona, parelus, virgæ) naturalium præfensionum prognostica censerî possunt i, vt & hiatus, & quæ foueæ & fenestræ vocantur: nec non flammæ illi tractus, quibus ignis fatui est nomen, sunt enim effectus varij, exhalationis

vel va-

fValef. a.
so. de luc.
philof.

gVra. Ma
chab.

h d. cap. 6

i vi. V sim
pnam. d.
cap. 5.

vel vaporis superabundantis & vincentis obstantia: vel interdum luminis victi ac profligati. k

5. (Ut ad terrestria veniamus) ex arborum quoque prouentu prognostica colliguntur, vt teste Tullio.

Lentiscus, triplici solita grandescere fertur,

Ter fruges fundens, tria tempora monstrat arandi.

Amygdalorum copia indicat mesis abundantiam. Trifolium inhorrescit. & folia contra tempestatem surrigit. Sine auris Indentia arborum folia, lanugines & pappi, popuinei volitantes per aërem, aut aquis innatantes, tempestatem prænunciant. Si rosæ violæue sub autumnum iterum floreat. pestilentia imminet. Burdigalæ, quæ pestimillam magnam præcessit hyems, aliquas in horto nostro rosas protulit, quas & vidi. Vnum hoc non videtur vacuum à superstitione, quod quidam tradidere: sub autumnum duas vel tres glandes legendas, tum cultro scindendas, trium aliquod in his solere reperiri, muscam, vermem, vel araneum, mulcam denotare discidia eo anno futura, vt vermem fertilitatem, aranea mortalitatem denotari.

Sexto, animantes etiam quædam nobis prænunciant, vt,

Cana pulex fugiens è vasti gurgite ponti

Nun. iat horribiles clamans instare procellas.

Vt & acredula matutinis instans vocibus:

Fusaq; nonnunquam cursans per littora cornix,

Si tamen,

Demersit caput & fluctum ceruice recepit.

Ipsi quoque alumni dulcis aquai rannunculi,

Mollipedesque boues spectantes lumina cæli,

Et quæ talia ex Arato Tullius, a & ex Hesiodo Virgil. Quid contemptius musculo, vel passerulo? tamen domos illi ruituras; hi aëris contagionem fugâ præueniunt, quorum etiam causas Francisc. Picus inuestigat, c

Ex obseruatione huiusmodi Phænomenorum, emertere canones prænotionum, quibus vtuntur nautæ, pastores, & agricolæ, de quibus non contemnendum opus extat Antonij Mizalpi Monluciani, *Ephemeridum rusticarum*. illa quidem ipsa animalia præsagij sui sunt ignara; sed impetum quedam naturalem solummodo sentiunt, mouente phantasia per humores concitata ad petendum quæ commodo, & fugiendum, quæ noxæ sunt futura. Quod sigillatim idem Picus ostendit, de ciconijs, cypselis, mergis delphine, cæteris longum nimis & lentum foret mihi, singulis inhære. Veniamus ad nobilius animal, hominem, & ex eo quædam præsagia.

QVÆSTIO III.

De coniectatione medicorum.

*E*timus d' de quadam falsa & illegitima, imo ludibriosa; nunc de vera, seriâ & gnehâ dicendum, hanc medicorû, *συνθετικῶν*, veteres, recentioresq; Doctores integris tractationibus sunt profecuti; e quos legere poterunt, qui plenos sitiunt crateres: mihi hoc vnum videtur vniuersim posse statui.

Signa proba sunt, quæ naturalibus principijs, & veris experiencijs cõprobantur: cætera sunt vana, & ab arte medicorum aliena. Proborum, quædam sanam integramque valetudinem

a l. i. de diuinat.
b l. i. Georg.

c d. l. 3. c. 3. cum seqq

d q. 1. conclus. 4.
e Hippoc. l. de Progn. & in eum commen. Galeni. Arist. sæpe in Probl. Celsum l. 2. de Medicis. & horum sequentes vestigi Frac. Picus d. l. 3. c. 7. Vvimpia. libr. de